

ПРИЛОЖЕНИЕ I

КОНВЕНЦИЯ

относно защитата и използването на трансграничните реки и международните езера, съставена в Хелзинки на 17 март 1992 г.

Обединени нации 1992 г.

Конвенция относно защитата и използването на трансграничните реки и международните езера

ПРЕАМБЮЛ

СТРАНИТЕ ПО НАСТОЯЩАТА КОНВЕНЦИЯ,

КАТО СЪЗНАВАТ, че защитата и използването на трансграничните реки и международните езера представляват значими и неотложни задачи, чието ефективно постигане може да бъде гарантирано посредством засилено сътрудничество,

ЗАГРИЖЕНИ за наличието на и заплахата от неблагоприятни въздействия, в краткосрочен или дългосрочен план, на промените в състоянието на трансграничните реки и международните езера върху околната среда, икономиките и благосъстоянието на страните членки на Икономическата комисия за Европа (ИКЕ),

КАТО ПОДЧЕРТАВАТ нуждата от засилени национални и международни мерки за предотвратяване, контрол и намаляване на отделянето на опасни вещества във водната околна среда и за намаляването на еутрофикацията и окисляването, както и на замърсяването на морската околна среда, по-специално на крайбрежните области, произтичащи от установени на брега източници,

КАТО ОТБЕЛЯЗВАТ вече предприетите усилия от правителствата на страните членки на ИКЕ за укрепване на сътрудничеството, на двустранно и многостранно ниво, за предотвратяването, контрола и намаляването на трансграничното замърсяване, устойчивото управление на водите, съхраняването на водните запаси и защитата на околната среда.

КАТО ПРИПОМНЯТ уместните разпоредби и принципи на Декларацията от Конференцията в Стокхолм за човешката околна среда, заключителният акт от Конференцията за сигурност и сътрудничество в Европа (КССЕ), заключителните документи от срещите в Мадрид и Виена на представители на държавите участнички в КССЕ и регионалната стратегия за защита на околната среда и рационално използване на природните ресурси в страните членки на ИКЕ за периода до 2000 г. и след това.

КАТО СЪЗНАВАТ ролята на Икономическата комисия за Европа на Организацията на Обединените нации за насърчаване на международното сътрудничество за предотвратяването, контрола и намаляването на замърсяването на трансграничните води и за устойчивото използване на трансграничните води и в тази връзка като припомнят Декларацията на ИКЕ за политика относно предотвратяване и контрол над замърсяването на водата, включително и на трансграничното замърсяване; Декларацията на ИКЕ за политика относно рационалното използване на водите; принципите на ИКЕ относно сътрудничеството в областта на трансграничните води; Хартата на ИКЕ за управлението на подпочвените води, както и Кодекса за поведение при случайно замърсяване на трансграничните вътрешни води,

КАТО СЕ ПОЗОВАВАТ НА решения I (42) и I (44), приети от Икономическата комисия за Европа, съответно на нейните 42-ра и 44-та сесии, и на резултата от срещата на КССЕ за защитата на околната среда (София, България, 16 октомври – 3 ноември 1989 г.),

КАТО ПОДЧЕРТАВАТ, че сътрудничеството между страните членки по отношение на защитата и използването на трансграничните води се осъществява приоритетно посредством изработването на споразумения между страните, които граничат с едни и същи води, особено в случаите, когато подобни споразумения все още не са постигнати,

СЕ СПОРАЗУМЯХА ЗА СЛЕДНОТО:

Член 1

Определения

По смисъла на настоящата конвенция:

1. “Трансгранични води” означава повърхностни води или подземни води, които обозначават, пресичат или се намират на границите между две или повече държави; когато трансграничните води се вливат направо в морето, границата на такива трансгранични води е права линия, която преминава през устията им, между точките на изходните линия по техните брегове;

2. “Трансгранично въздействие” означава всяка значима неблагоприятна последица върху околната среда, която произтича от изменение на условията на трансграничните води, причинено от човешка дейност, чийто физически произход е разположен изцяло или отчасти в границите на област, която се намира под юрисдикцията на друга договаряща се страна. Такива въздействия върху околната среда обхващат последиците върху човешкото здраве и безопасност, флората, фауната, почвата, въздуха, водата, климата, пейзажа и историческите паметници

или други физически структури, или взаимодействието между тези фактори; те също така включват последиците върху културното наследство или социално-икономическите условия, които произтичат от изменения в тези фактори;

3. “Договаряща се страна” означава, освен ако в текста не е посочено друго, страна по настоящата конвенция;
4. “Крайбрежни договарящи се страни” означава договарящи се страни, които граничат с едни и същи трансгранични води;
5. “Съвместен орган” означава всяка двустранна или многостранна комисия или друг подходящ институционален механизъм за сътрудничество между крайбрежните държави;
6. “Опасни вещества” означава веществата, които са токсични, карциногенни, мутагенни, тератогенни или бионарупващи се, особено когато те са устойчиви;
7. “Най-добра налична технология” (определението се съдържа в приложение I към настоящата конвенция).

ЧАСТ I

РАЗПОРЕДБИ, ОТНАСЯЩИ СЕ ДО ВСИЧКИ ДОГОВАРЯЩИ СЕ СТРАНИ

Член 2

Общи разпоредби

1. Договарящите се страни предприемат всички необходими мерки за предотвратяване, контрол и намаляване на всяко трансгранично въздействие.
2. Договарящите се страни по-специално предприемат всички необходими мерки:
  - а) да предотвратят, контролират и намаляват замърсяването на водите, което причинява или може да причини трансгранично въздействие;
  - б) да гарантират, че трансграничните води се използват с цел екологично съобразеното и рационално управление на водите, съхраняване на водните ресурси и опазването на околната среда;
  - в) да гарантират, рационалното и справедливо използване на трансграничните води, като по-специално се отчита техния трансграничен характер, в случай на дейности, които причиняват или е възможно да причинят трансгранично въздействие;

г) да гарантират съхраняването и, при необходимост, възстановяването на екосистемите.

3. Мерките за предотвратяването, контрола и намаляването на замърсяването на водите се предприемат, при възможност, при източника.

4. Тези мерки не причиняват, пряко или косвено, замърсяване на други части на околната среда.

5. При предприемане на мерките, указани в параграфи 1 и 2 от настоящия член, договарящите се страни се ръководят от следните принципи:

а) предпазен/принцип, по силата на който няма да се отлагат действията за предотвратяване на потенциалното трансгранично въздействие на /отделянето на опасни вещества въз основа на това, че научното изследване не е изцяло доказало причинна връзка между тези вещества, от една страна, и потенциалното трансгранично въздействие, от друга страна;

б) принципът, че който замърсява - плаща, по силата на който разходите във връзка с мерките за предотвратяване на замърсяването, контрола и намаляването са за сметка на замърсителя;

в) водните ресурси се управляват така, че нуждите на съвременното население се посрещат, без да се застрашава способността на бъдещите поколения да посрещат собствените си нужди.

6. Крайбрежните договарящи се страни си сътрудничат въз основа на равенство и взаимност, по-специално посредством двустранни и многостранни споразумения, с цел да се изработят съгласувани политики, програми и стратегии, които обхващат съответните водосборни речни райони (*catchment areas*), или част от тях, които имат за цел да предотвратят, контролират да намалят трансграничното въздействие както и да защитят околната среда на трансграничните води или околната среда, върху която оказват въздействие тези води, включително морската околна среда.

7. Прилагането на настоящата Конвенция няма да доведе до влошаване на състоянието на околната среда, нито до повишаване на трансграничното въздействие.

8. Разпоредбите на настоящата Конвенция не засягат правото на договарящите се страни да приемат и прилагат индивидуално или съвместно по-строги от установените в настоящата конвенция мерки.

Член 3

Предотвратяване, контрол и намаляване

1. За да предотвратят, контролират и намалят трансграничното въздействие, договарящите се страни развиват, приемат, прилагат и ,доколкото е възможно,оказват съвместими съответни правни, административни, икономически, финансови и технически мерки, за да гарантират, *inter alia*, че:

а) се предотвратява, контролира и намалява емисията/на замърсители при източника посредством прилагането на, *inter alia*, без отпадъчни технологии или технологии с ниски нива на замърсяване.

б) трансграничните води са защитени срещу замърсяване от събирателни източници посредством предварителното разрешение за изхвърлянето на отпадъчни води от компетентните национални органи, както и че разрешеното изхвърляне се наблюдава и контролира;

в) ограниченията за отделянето на отпадъчни води, установени в разрешителните, се основават на най-добрата налична технология за отделяне на опасни вещества;

г) се налагат по-строги изисквания, дори такива, които водят до забрани в някои случаи, когато го изисква качеството на приетите води или екосистемата;

д) най-малкото се прилага биологично третиране или еквивалентни процеси спрямо градските отпадни води, когато е необходимо при съблюдаване на поетапен подход;

е) се предприемат подходящи мерки, такива като прилагането на най-добрата налична технология, за да се намалят хранителните отлагания от промишлени и общински източници;

ж) се разработват и прилагат подходящи мерки и най-добри изпълнения в сферата на околната среда за намаляването на отлаганията на хранителни или опасни вещества от разпръскващи източници, особено когато основен източник е селското стопанство (насоки за изработване на най-добри практики в сферата на околната среда се съдържат в приложение II на настоящата конвенция);

з) се прилагат средства за оценка на въздействието върху околната среда и други средства за оценка;

и) се насърчава устойчивото управление на водните ресурси, включително прилагането на подхода на екосистемите;

й) се развива механизъм за намеса;

к) се предприемат допълнителни специфични мерки за предотвратяване на замърсяването на подпочвените води;

л) се минимализира опасността от случайно замърсяване.

2. За тази цел всяка договаряща се страна установява ограничения на емисиите за оттоците от събирателни източници във водите на земната повърхност, които се основават на най-добрата налична технология и които специфично се прилагат по отношение на частните сектори или производства, от които произтичат опасни вещества. Подходящите мерки, указани в параграф 1 от настоящия член, за предотвратяване, контрол и намаляване на отлагането на опасни вещества от събирателни и разпръскващи източници във водите, могат, *inter alia*, да обхващат пълна или частична забрана на производството или използването на такива вещества. Трябва да се отчитат съществуващите списъци на такива промишлени сектори или производства и на такива опасни вещества в международни конвенции или регламенти, които са приложими в областта, която обхваща настоящата конвенция.

3. Освен това, всяка договаряща се страна определя, когато е уместно, цели на качеството на водата и приема критерии за качеството на водата за целите на предотвратяването, контролирането и намаляването на трансграничното въздействие. Общи насоки за изработване на такива цели и критерии са посочени в приложение III към настоящата конвенция. При необходимост, договарящите се страни полагат усилия да осъвременят това приложение.

Член 4

Мониторинг

Договарящите се страни създават програми за мониторинг на състоянието на трансграничните води.

Член 5

Проучване и развитие

Договарящите се страни си сътрудничат при провеждането на изследователска дейност в и развитието на ефективни техники за предотвратяването, контрола и намаляването на трансграничното въздействие. За тази цел договарящите се страни на двустранна или многостранна основа отчитат изследователските дейности, които са осъществени в съответни международни форуми, се стремят да предприемат или задълбочат специфичните изследователски програми, при необходимост, насочени, *inter alia*, към:

- а) методи за оценка на токсичността на опасните вещества и вредността на замърсителите;
- б) подобряване на познанията за появата, разпространението и въздействието върху околната среда на замърсителите и включените процеси;

- в) развитието и прилагането на съобразени с околната среда технологии, производство и начини на потребление;
- г) изваждането от употреба и/или заместването на вещества, които биха могли да окажат трансгранично въздействие;
- д) съобразени с околната среда методи за изхвърляне на опасни вещества;
- е) специални методи за подобряване на състоянието на трансграничните води;
- ж) разработването на съобразени с околната среда хидравлични съоръжения и на техники за регулиране на водите;
- з) физическата и финансова оценка на вредата, произтичаща от трансгранично въздействие.

Резултатите от тези изследователски програми се обменят между договарящите се страни в съответствие с член 6 от настоящата конвенция.

Член 6

Обмен на информация

Договарящите се страни пристъпват незабавно веднага, към най-обхватен обмен на информация, относно въпросите, визирани в разпоредбите на настоящата конвенция.

Член 7

Отговорност

Договарящите се страни подпомагат подходящите международни инициативи за изработване на правила, критерии и процедури в областта на отговорността.

Член 8

Защита на информацията

Разпоредбите на настоящата конвенция не нарушават правата или задълженията на договарящите се страни в съответствие с техните национални правни системи и приложими в наднационалните регламенти за защита на информацията във връзка с индустриалната и търговската тайна, включително интелектуалната собственост или националната сигурност.

ЧАСТ II

РАЗПОРЕДБИОТНОСНО КРАЙБРЕЖНИТЕ ДЪРЖАВИ

Член 9

Двустранно и многостранно сътрудничество

1. Крайбрежните договарящи се страни въз основа на равенство и взаимност сключват двустранни и многостранни споразумения или други договорености, когато такива все още не съществуват, или приспособяват вече съществуващи такива, при необходимост, за премахването на противоречията с основните принципи на настоящата конвенция, за да могат да определят своите взаимоотношения и поведение относно предотвратяването, контрола и намаляването на трансграничното въздействие. Крайбрежните договарящи се страни указват хидрографския басейн, негова част или части, които са предмет на сътрудничество. Тези споразумения или договорености обхващат значимите въпроси визирани от настоящата конвенция, както и всякакви други въпроси, по отношение на които крайбрежните договарящи се страни сметнат за необходимо да си сътрудничат.

2. Споменатите в параграф 1 от настоящия член споразумения или договорености предвиждат създаването на съвместни органи. Задачите на тези съвместни органи са именно без да изменят съществуващите споразумения и договорености, следните:

- а) да събират, обработват и оценяват данни, за да могат да установят източниците на замърсяване, които биха могли да причинят трансгранично въздействие;
- б) да изработват съвместни програми за мониторинг относно качеството и количеството на водата;
- в) да изготвят инвентар и да обменят информация относно източниците на замърсяване, споменати в параграф 2, буква а) от настоящия член;
- г) да изработват ограничения за емисиите на отпадни води и да оценяват ефективността на програмите за контрол на замърсяването
- д) да изработват съвместни цели и критерии за качеството на водата, като вземат предвид разпоредбите на член 3, параграф 3 от настоящата конвенция, както и да предлагат необходимите мерки за поддържането и, при необходимост, за подобряването на съществуващото качество на водата;
- е) да изработят съвместни програми за действие за намаляването на нивата на замърсяване, както от събирателни източници (например общински и промишлени) и източници за разпръскване (особено от селското стопанство);

- ж) да установяват процедури за предупреждение и тревога;
- з) да служат като форум за обмен на информация относно настоящото и планираното използване на вода и свързани инсталации, които биха могли да причинят трансгранично въздействие;
- и) да насърчават сътрудничество и обмен на информация относно най-добрата налична технология в съответствие с разпоредбите на член 13 от настоящата конвенция, както и да насърчават сътрудничеството в научно-изследователските програми;
- й) да участват в провеждането на проучвания за въздействието върху околната среда свързано странсграничните води, в съответствие с подходящите международни наредби.

3. В случаите, когато дадена крайбрежна държава, която е договаряща се страна по настоящата конвенция, бъде пряко и значително засегната от трансгранично въздействие, крайбрежните договарящи се страни могат, ако всички теса съгласни, да поканят тази крайбрежна държава да участва по подходящ начин в дейността на многостранните съвместни органи, установени от договарящите се страни, които са крайбрежни за такива трансгранични води.

4. Съвместните органи съгласно настоящата конвенция канят съвместни органи, създадени от крайбрежните държави за защитата на морската околна среда, която е пряко засегната от трансгранично въздействие, да окажат сътрудничество, за да се хармонизира тяхната работа и да се предотврати, контролира и намали трансграничното въздействие.

5. Когато съществуват два или повече съвместни органа в един и същ водосборен район, те полагат усилия да координират своята дейност, за да се подсили предотвратяването, контрола и намаляването на трансграничното въздействие в рамките на водосборния район.

Член 10

Консултации

Между крайбрежните договарящи се страни се провеждат консултации въз основа на взаимност, добросъвестност и добросъседство, по искане на която и да е от тези страни. Такива консултации имат за цел да установят сътрудничество относно въпросите визирани в разпоредбите на настоящата конвенция. Всички подобни консултации се провеждат посредством съвместен орган, създаден в съответствие с член 9 от настоящата конвенция, когато такъв орган съществува.

Член 11

Съвместен мониторинг и оценка

1. В рамката на общото сътрудничество, предвидено в член 9 от настоящата конвенция, или в специфични договорености, крайбрежните договарящи се страни установяват и прилагат съвместни програми за мониторинг на състоянието на трансграничните води, включително на наводненията и плаващите ледове, както и на трансграничното въздействие.
2. Крайбрежните договарящи се страни достигат съгласие относно параметрите на замърсяването и замърсителите, чието изхвърляне и концентрация в трансграничните води ще бъдат редовно наблюдавани.
3. Крайбрежните договарящи се страни периодично провеждат съвместни или координирани оценки на състоянието на трансграничните води и на ефективността на предприетите мерки за предотвратяване, контрол и намаляване на трансграничното въздействие. Резултатите от такива оценки се представят публично в съответствие с разпоредбите, установени в член 16 от настоящата конвенция.
4. За тези цели крайбрежните договарящи се страни хармонизират правила за създаването и действието на програми за мониторинг, на системи за измерване, средства, техники за анализ, процедури за обработка и оценка на данни, както и на методи за регистрирането на отделените замърсители.

Член 12

Общозследователска дейност и развитие

В рамките на общото сътрудничество, упоменато в член 9 от настоящата конвенция, или на специални разпоредби, Крайбрежните държави предприемат специфична изследователска дейност и дейност за развитие в подкрепа на постигането и поддържането на целите и критериите за качество на водата, които са се договорили да установят и приемат.

Член 13

Обмен на информация между крайбрежните договарящи се страни

1. В рамките на съответните споразумения или други договорености съгласно член 9 от настоящата конвенция, крайбрежните договарящи се страни обменят наличните данни, *inter alia*, относно:
  - а) екологичното състояние на трансграничните води;
  - б) придобитият опит при прилагането и действието на най-добрата налична технология и резултатите от изследователската дейност и развитието;

в) данните за емисиите и мониторинга;

г) предприетите или планираните мерки за предотвратяването, контрола и намаляването на трансграничното въздействие;

д) разрешителните или наредбите за изхвърлянето на отпадъчни води, издадени от компетентните или подходящи органи.

2. С оглед хармонизирането на ограниченията за емисиите крайбрежните договарящи се страни предприемат обмен на информация относно техните национални наредбите.

3. В случай че от дадена крайбрежна договаряща се страна бъде поискано от друга крайбрежна уговаряща се страна да предостави данни или информация, които не са налични, първата страна полага усилия да удовлетвори искането, но може да постави като условие заплащането ,от страна на отправящата искането договаряща се страна, на приемливи такси за събирането и, ако е необходимо, обработването на такива данни или информация.

4. За целите на прилагането на настоящата конвенция, крайбрежните договарящи се страни улесняват обмена на най-добра налична технология, по-специално посредством насърчаването на: търговския обмен на налична технология; преки промишлени контакти и сътрудничество, включително съвместни дейности; обмена на информация и опит; и предоставянето на техническа подкрепа. Крайбрежните договарящи се страни също така подготвят съвместни програми за подготовка и организирането на съответни семинари и срещи.

Член 14

Предупредителни и алармени системи

Крайбрежните договарящи се страни незабавно се информират взаимно за всяка критична ситуация, която може да породи трансгранично въздействие. Крайбрежните държави, при необходимост създават и осъществяват координирана или съвместна комуникация, предупредителни и алармени системи, с цел получаване и предаване на информация. Такива системи действат въз основа на съвместими процедури и средства за пренос и обработване на данни, които трябва да бъдат договорени от крайбрежните договарящи се страни. Крайбрежните договарящи се страни се информират относно компетентните власти или точки за връзка, определени за тази цел.

Член 15

Взаимопомощ

1. В случай, че възникне критична ситуация, крайбрежните договарящи се страни осигуряват взаимно сътрудничество при поискване, като следват процедурите, които бъдат установени в съответствие с параграф 2 от настоящия член.

2. Крайбрежните държави изработват и договарят процедурите за взаимопомощ, които да уреждат, *inter alia*, следните въпроси:

а) ръководството, контрола, координирането и надзора на помощта;

б) местните съоръжения и услуги, които трябва да бъдат предоставени от договарящата се страната, която иска тази помощ, включително, при необходимост, облекчения ред на формалностите във връзка с пресичането на границите;

в) договорености, предвиждащи отнемането на отговорността на договарящата се страна, която предоставя помощта, и/или на нейния персонал, за нейното възмездяване и/или за предоставянето ѝ на обезщетение, както и, при нужда, за транзитно преминаване през територията на трета(и) страна(и);

г) методите за обезщетяване на предоставените във връзка с помощта услуги.

Член 16

Публична информация

1. Крайбрежните държави гарантират, че информацията относно състоянието на трансграничните води, предприетите или планираните мерки за предотвратяване, контрол и намаляване на трансграничното въздействие, както и ефективността на тези мерки, се оповестяват публично. За тази цел, крайбрежните договарящи се страни гарантират, че се оповестява публично следната информация:

а) цели на качеството на водата;

б) издадените разрешителни и условията, които трябва да бъдат изпълнени;

в) резултатите от проведените за целите на мониторинга и оценката изследвания на водата и отточните води, както и резултатите от проверката на съответствието с целите за качество на водата или с условията по разрешителното.

2. Крайбрежните договарящи се страни гарантират, че информацията е публично достъпна безплатно по всяко време за безплатна инспекция предоставят на представители на обществеността необходимите средства за получаване от крайбрежните договарящи се страни срещу заплащане на подходящи такси на копие от такава информация.

ЧАСТ III

ИНСТИТУЦИОНАЛНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 17

Срещи на договарящите се страни

1. Първата среща на договарящите се страни се свиква не по-късно от една година след датата на влизането в сила на настоящата конвенция. След това се провеждат /редовни срещи на всеки три години или на по-кратки интервали, каквито бъдат установени вътрешните правила. Договарящите се страни, ако решат по време на редовна среща или по писмено искане на която и да е от договарящите се страни, провеждат извънредна среща, при условие че в рамките на шест месечен срок от съобщаването за това на всички договарящи се страни споменатото искане бъде подкрепено от поне една трета от договарящите се страни.

2. На своите срещи договарящите се страни следят непрекъснато за прилагането на настоящата конвенция и като имат пред вид тази цел те:

а) правят преглед на политиките за и методологическите подходи за защитата и използването на трансграничните води от договарящите се страни с оглед по-нататъшното подобряване на защитата и използването на трансграничните води;

б) обменят информация относно придобития опит при сключването и прилагането на двустранни и многостранни споразумения или други договорки относно защитата и използването на трансграничните води, по които са страни една или повече от договарящите се страни;

в) търсят, при нужда, услугите на съответните органи на ИКЕ, както и на други съставни международни органи и специфични комитети във връзка с всички въпроси, имащи отношение към постигането на целите на настоящата конвенция;

г) на своята първа среща обсъждат и ,чрез консенсус ,приемат вътрешния правилник за своите срещи;

д) обсъждат и приемат предложения за изменение на настоящата конвенция;

е) обсъждат и предприемат всякакво допълнително действие, което може да бъде необходимо, за постигането на целите на настоящата конвенция.

Член 18

Право на глас

1. С изключение на предвиденото в параграф 2 от настоящия член, всяка договаряща се страна по настоящата конвенция разполага с право на един глас.

2. Организациите за регионална икономическа интеграция, по въпроси от тяхната компетентност, упражняват правото си на глас с брой гласове, равен на броя на техните държави-членки, които са договарящи се страни по настоящата конвенция. Такива организации не могат да упражнят право на глас, ако държавите им членки упражнят своето право на глас, и обратното.

Член 19

Секретариат

Изпълнителният секретар на Икономическата комисия за Европа изпълнява следните секретарски функции:

- а) свикването и подготовката на срещите на договарящите се страни;
- б) предаването на договарящите се страни на отчети и друга информация, получена в съответствие с разпоредбите на настоящата конвенция;
- в) изпълнението на всякакви други функции, определени от договарящите се страни.

Член 20

Приложения

Приложенията към настоящата конвенция представляват съставна част от нея.

Член 21

Изменения на Конвенцията

1. Всяка договаряща се страна може да предложи изменения на настоящата конвенция.
2. Предложенията за изменения на настоящата конвенция се разглеждат на среща на договарящите се страни.
3. Текстът на всяко предложение за изменение на настоящата конвенция се предава в писмен вид на изпълнителния секретар на Икономическата комисия за Европа, който го предоставя на всички договарящи се страни най-малко 90 дни преди датата на срещата, на която изменението ще бъде предложено за приемане.

4. Всяко изменение на настоящата конвенция се приема чрез консенсус на представителите на договарящите се страни по настоящата конвенция, които присъстват на срещата на договарящите се страни, и влиза в сила по отношение на договарящите се страни по настоящата конвенция, които са го приели, на 90-ия ден след датата, на която две-трети от тези договарящи се страни са депозирали при своите инструменти за приемане на изменението. Изменението влиза в сила за всяка друга договаряща се страна на 90-ия ден след датата, на която тази договаряща се страна депозира своя инструмент за приемане на изменението.

Член 22

Уреждане на спорове

1. В случай, че възникне спор между две или повече договарящи се страни относно тълкуването или прилагането на настоящата конвенция, те трябва да търсят разрешението му чрез преговори или чрез всякакво друго средство за решаване на спорове, което е приемливо за страните по спора.

2. При подписването, ратифицирането, приемането, одобряването или присъединяването към настоящата конвенция, както и по всяко друго време след това, всяка договаряща се страна може писмено да заяви до депозитара, че даден спор, който не е решен в съответствие с параграф 1 от настоящия член, ще приема едното или и двете от следните средства за решаване на спорове за задължително(и) по отношение на всяка договаряща се страна, която приема следното задължение:

а) предаване на спора за решаване от Международния съд;

б) арбитраж в съответствие с процедурата, установена в приложение IV.

3. Ако страните по спора приемат и двете средства за решаване на спорове, указани в параграф 2 от настоящия член, спорът може да бъде предаден за решаване само на Международния съд, освен ако договарящите се страни не се договорят за друго.

Член 23

Подписване

Настоящата конвенция е отворена за подписване в Хелзинки от 17 до 18 март 1992 г. включително, а след този срок в седалището на Организацията на Обединените нации в Ню Йорк до 18 септември 1992 г. от държавите-членки на Икономическата комисия за Европа, както и от държавите, които имат консултативен статут при Икономическата комисия за Европа в съответствие с параграф 8 от Резолюция 36 на Икономическия и социален съвет от 28 март 1947 г., а също и от регионални организации за икономическа интеграция, създадени от суверенни държави на

Икономическата комисия за Европа, на които техните държави-членки са прехвърлили компетенции относно въпроси от компетенцията на настоящата конвенция, включително компетентността да сключват договори във връзка с тези въпроси.

Член 24

Депозитар

Генералният секретар на Организацията на Обединените нации изпълнява функциите на депозитар на настоящата конвенция.

Член 25

Ратификация, приемане, одобрение и присъединяване

1. Настоящата конвенция подлежи на ратификацията, приемането, или одобрението присъединяване от участващите по договора страни и регионалните организации за икономическа интеграция.
2. Настоящата конвенция е отворена за приемане от държавите и организациите, указани в член 23.
3. Всяка организация, посочена в член 23, която стане договаряща се страна по настоящата конвенция, без никоя от нейните държави-членки да е страна, се обвързва с всички задължения, произтичащи от настоящата конвенция. В случай на такива организации, една или повече от чиито държави-членки са страни по настоящата конвенция, организацията и нейната държава-членка вземат решение относно съответните им задължения за изпълнението на задълженията им, произтичащи от настоящата конвенция. В такива случаи, организацията и държавите-членки няма да имат право едновременно да упражняват права съгласно настоящата конвенция.
4. В своите инструменти за ратификация, приемане, одобрение или присъединяване, организации за регионална икономическа интеграция, посочени в член 23, декларират обхвата на своята компетентност по отношение на въпросите от обхвата на настоящата конвенция. Тези организации уведомяват също така депозитара относно всяко съществено изменение в обхвата на тяхната компетентност.

Член 27

Влизане в сила

1. Настоящата конвенция влиза в сила на 90-ия ден след датата на депозиране на 16-ия инструмент за ратификация, приемане, одобрение или присъединяване.

2. За целите на параграф 1 от настоящия член, всеки инструмент, който е депозиран от регионална организация за икономическа интеграция няма да се приема за допълващ тези на държавите-членки на такава организация.

3. По отношение на всяка държава или организация, указани в член 23, която ратифицира, приеме или одобри настоящата конвенция или се присъедини към нея след депозирането на 16-ия инструмент за ратификация, приемане, одобрение или присъединяване, Конвенцията влиза в сила на 90-ия ден след датата на депозиране от страна на такава държава или организация на нейния документ за ратификация приемане, одобрение или присъединяване.

Член 27

Оттегляне

По всяко време след изтичането на три години от датата, на която настоящата конвенция е влязла в сила по отношение на дадена страна, тази страна може да се оттегли от Конвенцията като предостави писмено предизвестие на депозитара. Всяко такова оттегляне влиза в сила на 90-ия ден след датата на получаването му от депозитара.

Член 28

Автентични текстове

Оригиналът на настоящата конвенция, чиито английски, френски и руски текстове са еднакво автентични, се депозира при генералния секретар на Организацията на Обединените нации.

В ДОКАЗАТЕЛСТВО ЗА КОЕТО, долуподписаните упълномощени представители полагат подписите си под настоящата конвенция.

СЪСТАВЕНА в Хелзинки на седемнадесетия ден от месец март на хиляда деветстотин деветдесет и втора година.

ПРИЛОЖЕНИЕ I

ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ПОНЯТИЕТО ЗА “НАЙ-ДОБРА НАЛИЧНА ТЕХНОЛОГИЯ”

1. Приема се, че понятието “най-добра налична технология” означава най-късният етап от развитието на процесите, съоръженията или методите за действие, които сочат практическата приложимост на дадена мярка за ограничаване на отделянето, емисиите и отпадъците. При определянето на това дали даден набор от процеси, средства и методи за действие съставлява най-добрата налична технология в общи или индивидуални случаи се отдава специално внимание на:

- а) съпоставими процеси, средства или методи за действие, които неотдавна са били успешно изпитани;
- б) технологичен напредък и промени в научното познание и схващания;
- в) икономическата приложимост на такава технология;
- г) срокове за въвеждане в експлоатация, както в нововъзникнали, така и в действащи предприятия;
- д) естеството и обема на засегнати отпадъци и отпадъчни води;
- е) безотпадъчна технология или такава с ниски нива на замърсяване.

2. От това следва, че това, което е “най-добрата налична технология” за даден процес ще се променя с течение на времето заедно с технологичния напредък, икономическите и социални фактори, както и в светлината на промените в научното познание и схващания.

ПРИЛОЖЕНИЕ II

ПРАВИЛА ЗА ИЗРАБОТВАНЕ НА НАЙ-ДОБРИ ПРАКТИКИ ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА

1. При подбора за индивидуални случаи на най-подходящата комбинация от мерки, които могат да съставляват най-добрата практика относно околната среда, трябва да се спазва следната последователност от мерки:

а) предоставяне на информация и знания на обществеността и потребителите относно последствията за околната среда произтичащи от избора на определени дейности и продукти, от тяхното използване и окончателно изваждане от употреба;

б) развитието и приложението на кодекси за добра практики за опазване на околната среда, които покриват всички аспекти от годността на продукта;

в) етикети, които информират потребителите за опасностите за околната среда на даден продукт, начинът му на употреба и окончателното му изваждане от употреба;

г) достъпни за обществеността системи за събиране и отпадъци;

д) рециклиране, възстановяване и повторно използване;

е) прилагане на икономически инструменти спрямо дейности, продукти или групи продукти;

ж) разрешителна система, която обхваща набор от ограничения или забрана.

2. При определянето на това коя комбинация от мерки съставлява най-добра практики за опазване на околната среда, при общи или частни случаи, трябва да се отдели особено внимание на:

а) заплахата за околната среда от:

(1) продукта;

(2) производството на продукта;

(3) употребата на продукта;

(4) окончателното изваждане от употреба на продукта;

б) замяната с по-малко замърсяващи процеси или вещества;

в) ниво на потребление;

г) потенциална полза или вреда за околната среда от заместващи материали или дейности;

д) напредък и промени в научното познание и схващания;

е) срокове за изпълнение;

ж) социални и икономически последици.

3. От това следва, че най-добрите начини за опазване на околната среда за определен източник се изменят с течение на времето в услуга на технологичния напредък, икономическите и социални фактори, както и в услуга на промените в научното познание и схващания.

Приложение III

ПРАВИЛА ЗА ИЗРАБОТВАНЕ НА ЦЕЛИ И КРИТЕРИИ ЗА КАЧЕСТВОТО НА ВОДАТА

Целите и критериите за качеството на водата трябва да:

- а) отчитат целта за поддържане и, при необходимост, подобряването на настоящото качество на водата;
- б) са насочени към понижаването на средно замърсяващите отпадъци (по-специално опасните вещества) до определени нива в рамките на определен срок;
- в) отчитат специфичните изисквания за качеството на водата (необработена вода за питейни нужди, напояване и т.н.);
- г) отчитат специфичните изисквания относно чувствителните и поставени под особена защита води и тяхната среда, напр. езера и подземни водни ресурси;
- д) се основават на прилагането на методи за екологична класификация и химични показатели за средно- и дългосрочен преглед на поддържането и подобряването на качеството на водата;
- е) отчитат степента, до която са постигнати целите и допълнителните защитни мерки, основани на максималните стойности на емисиите, които може да бъдат изисквани в индивидуални случаи.

ПРИЛОЖЕНИЕ IV

АРБИТРАЖ

1. В случай, че съгласно член 22, параграф 2 от настоящата конвенция, даден спор бъде предаден за разглеждане от арбитраж, всяка договаряща се страна или страни уведомява секретариата относно предмета на арбитража и по-специално посочва онези съответни членове от Конвенцията, чието тълкуване или прилагане се разглежда. Секретариатът предоставя получената информация на всички договарящи се страни по настоящата конвенция.
2. Арбитражният трибунал се състои от три члена. Договарящата се или договарящите се страни, в качеството си на ищец, както и на ответник или ответници по спора излъчват по един арбитър, като така определените двама арбитри определят по общо съгласие трети арбитър, който е председател на арбитражния съд. Председателят не трябва да бъде гражданин на някоя от страните по спора, не трябва да има обичайно местопребиваване на територията на тези страни, а също така не може да бъде в трудово правоотношение с някоя от тях, както и не трябва да има отношение към случая в каквото и да е друго качество.
3. Ако в рамките на два месеца от определянето на втория арбитър не може да бъде определен председателят на арбитражния съд, изпълнителният секретар на Икономическата комисия за Европа може, по искане на която и да е от страните по спора, да определи председател в рамките на нов двумесечен срок.
4. Ако някоя от страните по спора не определи арбитър в рамките на два месеца от получаването на искането, другата страна може да информира за това изпълнителния секретар на икономическата комисия за Европа, който определя председателя на арбитражния трибунал в рамките на нов двумесечен срок. При назначаването му, председателят на трибунала отправя искане към страната, която не е посочила арбитър да стори това в рамките на двумесечен срок. Ако тя не съумее да стори това в този срок, председателят информира за това изпълнителния секретар на Икономическата комисия за Европа, който прави това определяне в рамките на допълнителен двумесечен срок.
5. Арбитражният трибунал произнася решението си в съответствие с международното право и разпоредбите на настоящата конвенция.
6. Всеки арбитражен трибунал, който е съставен съгласно разпоредбите, указани в настоящото приложение изготвя свои собствени процедурни правила.
7. Решенията на арбитражния трибунал, както по процедурни въпроси, така и по същество, се вземат с мнозинство от гласовете на членовете.
8. Трибуналят може да предприеме всички подходящи мерки за установяване на фактите.

9. Страните по спора улесняват дейността на арбитражния трибунал, и по-специално, като използват всички средства, с които разполагат трябва да:

а) му предоставят всички съответни документи, средства и информация;

б) му разрешават, при необходимост, да призовава свидетели или експерти и да получава показания от тях.

10. Страните и арбитражите пазят поверителния характер на цялата им конфиденциално поверена информация по време на производството пред арбитражния трибунал.

11. Арбитражният трибунал може, по искане на някоя от страните, да препоръча защитни мерки.

12. Ако някоя от страните по спора не се яви пред арбитражния трибунал или не успее да защити делото си, другата страна може да отправи искане до трибунала да продължи производството и да произнесе окончателното си решение. Отсъствието на някоя от страните за защита на делото ѝ не пречатства осъществяването на съдебната процедура.

13. Арбитражният трибунал може да изслушва и определя насрещни претенции, които пряко произтичат от съществуването на спора.

14. Освен ако арбитражният трибунал определи друго поради особеностите на дадено дело, разноските на трибунала, включително възнаграждението на членовете му, се поемат от страните по спора поравно. Трибуналят води отчет за всичките си разноски и предоставя отчет за окончателния им размер на страните.

15. Всяка договаряща се страна по настоящата конвенция, която има интерес от правно естество във връзка с предмета на спора, и която може да бъде засегната от решението по делото може да се присъедини в производството със съгласието на трибунала.

16. Арбитражният трибунал произнася решението си в пет месечен срок от датата, на която е създаден, освен ако не намери за необходимо да удължи този срок за не повече от период, който не трябва да надвишава пет месеца.

17. Решението на арбитражния трибунал се мотивира. То е окончателно и задължително за всички страни по спора. Решението се предава от арбитражния трибунал на страните по спора и на секретариата. Секретариатът предава получената информация на всички договарящи се страни по настоящата конвенция.

18. Всеки спор, който може да възникне между страните във връзка с тълкуването или изпълнението на решението може да бъде отнесен от всяка от тях до арбитражния трибунал, който е произнесъл решението или в случай, че той не

може да бъде сезиран за това, пред друг трибунал, създаден за тази цел по същия начин като първия трибунал.

ПРИЛОЖЕНИЕ II

Декларация на Общността съгласно член 25, параграф 4 от Конвенцията за защитата и използването на трансграничните реки и международните езера

Като взе предвид член 25, параграф 4 от Конвенцията за защитата и използването на трансграничните реки и международните езера относно обхвата на компетенциите на организациите, указани в тази алинея:

В съответствие с Договора за създаване на Европейската общност и в светлината на Законодателството на Общността, което действа в областта от обхвата на Конвенцията за защитата и използването на трансграничните реки и международните езера и по-специално правните актове, посочени по-долу, Общността има компетентност в международните въпроси. Държавите-членки на Европейската общност също притежават международна компетентност, която също така обхваща въпроси от обхвата на упоменатата конвенция.

Упоменатите по-горе правни актове, са както следва:

- Директива 75/440/ЕИО на Съвета от 16 юни 1975 г. относно изискванията за качество на повърхностните води, предназначени за производство на питейна вода в държавите-членки¹,
- Директива 76/160/ЕИО на Съвета от 8 декември 1975 г. относно качеството на водата за къпане²,
- Директива 74/464/ЕИО на Съвета от 4 май 1976 г. относно замърсяването, причинено от някои опасни вещества, които се отделят във водната среда на Общността³,
- Директива 78/176/ЕИО на Съвета от 20 февруари 1978 г. относно отпадъци от производството на титанов диоксид⁴,
- Директива 78/659/ЕИО на Съвета от 18 юли 1978 г. за качеството на сладките води, които се нуждаят от опазване или подобряване, за да са годни за живота на рибите⁵,
- Директива 79/869/ЕИО на Съвета от 9 октомври 1979 г. относно методите на измерване и честотата на вземане на проби и анализ на повърхностните води, предназначени за производството на питейна вода в държавите-членки⁶,

¹ ОВ № L 194, 25.7.1975 г., стр. 34.

² ОВ № L 31, 5.2.1976 г., стр. 1.

³ ОВ № L 129, 18.5.1976 г., стр. 23.

⁴ ОВ № L 54, 25.2.1978 г., стр. 19.

⁵ ОВ № L 222, 14.8.1978 г., стр. 1.

⁶ ОВ № L 271, 29.10.1979 г., стр. 44.

- Директива 80/68/ЕИО на Съвета от 17 декември 1979 г. относно опазването на подпочвените води от замърсяване, причинено от определени опасни вещества⁷,
- Директива 80/778/ЕИО на Съвета от 15 юли 1980 г. относно качеството на водата, предназначена за консумация от хората⁸,
- Директива 82/176/ЕИО на Съвета от 22 март 1982 г. за граничните стойности и целевите показатели за качество за изхвърлянията на живак от отрасъла на хлор-алкална електролиза⁹,
- Директива 82/883/ЕИО на Съвета от 3 декември 1982 г. относно процедури за наблюдение и контрол на видове среда, засегнати от отпадъци от производството на титанов диоксид¹⁰,
- Директива 83/513/ЕИО на Съвета от 26 септември 1983 г. за граничните стойности и целевите показатели за качество за отделянето на кадмий¹¹,
- Директива 84/156/ЕИО на Съвета от 8 март 1984 г. относно пределно допустимите норми и целите за качество на заустванията на живак по сектори, различни от производството с хлорно-алкална електролиза¹²,
- Директива 84/491/ЕИО на Съвета от 9 октомври 1984 г. за пределно допустимите норми и целите за качество за отделянето на хексахлороциклохексан¹³,
- Директива 86/280/ЕИО на Съвета от 12 юни 1986 г. относно пределно допустимите норми и целите за качество на заустванията на определени опасни вещества, включени в Списък I от Приложението на Директива 76/464/ЕИО¹⁴,
- Директива 88/347/ЕИО на Съвета от 16 юни 1988 г. за изменение и допълнение на приложение II към Директива 86/280/ЕИО за граничните стойности и целевите показатели за качество за заустванията на някои опасни вещества от списък I на приложението към Директива 76/464/ЕИО¹⁵,
- Директива 90/415/ЕИО на Съвета от 27 юли 1990 г. за изменение и допълнение на приложение II към Директива 86/280/ЕИО за граничните

---

⁷ ОВ № L 20, 26.1.1980 г., стр. 43.

⁸ ОВ № L 229, 30.8.1980 г., стр. 11.

⁹ ОВ № L 81, 27.3.1982 г., стр. 29.

¹⁰ ОВ № L 378, 31.12.1982 г., стр. 1.

¹¹ ОВ № L 291, 24.10.1983 г., стр. 1.

¹² ОВ № L 74, 17.3.1984 г., стр. 49.

¹³ ОВ № L 274, 17.10.1984 г., стр. 11.

¹⁴ ОВ № L 158, 25.6.1988 г., стр. 35.

¹⁵ ОВ № L 219, 14.8.1990 г., стр. 49.

стойности и целевите показатели за качество за заустванията на някои опасни вещества от списък I на приложението към Директива 76/464/ЕИО¹⁶,

- Директива 91/271/ЕИО на Съвета от 21 май 1991 г. относно пречистването на отпадъчни води от населените места¹⁷,

- Директива 91/676/ЕИО на Съвета от 12 декември 1991 г. за опазване на водите от замърсяване с нитрати от селскостопански източници¹⁸.

Преследването на политиката на Общността по околната среда означава, че този списък може да подлежи на промени при изменението или отменянето на действащи текстове или при приемането на нови текстове.

---

¹⁶ ОВ № L 219, 14.8.1990 г., стр. 49.

¹⁷ ОВ № L 135, 30.5.1991 г., стр. 40.

¹⁸ ОВ № L 375, 31.12.1991 г., стр. 1.